

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ Μ.Ε. ΠΡΟΟΔΟΣ

ΕΣΠΕΡΙΔΩΝ 104, ΚΑΛΛΙΘΕΑ (ΤΗΛ.: 210 9514517)

& ΑΙΓΑΙΟΥ 109, ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ (ΤΗΛ.: 210 9355996)

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2015

www.proodos.gr

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίου, Ὑπέρ Μαντιθέου, 1-3

- 1 Εἰ μὴ συνήδη, ὦ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς
- 2 βεβιωμένων καταστῆναι. ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούση περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ
- 3 πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσασθαι. ἀξιῶ δέ, ὦ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι <καί> περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χεῖρους εἶναι. πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὡς οὐχ ἵππευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το απόσπασμα: «*ήγούμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις ... μηδὲν πῶμοι πλέον εἶναι*» *Μονάδες 10*

B. Να γράψετε στο τετράδιό σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

B1. Να αναφέρετε ποιους στόχους υπηρετεί το προοίμιο στους ρητορικούς λόγους και να εντοπίσετε σε ποια σημεία του κειμένου επιδιώκει ο ρήτορας να εκπληρώσει αυτούς τους στόχους. *Μονάδες 10*

B2. Πώς σκιαγραφείται η προσωπικότητα του Μαντίθεου από το προοίμιο του λόγου του; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με στοιχεία μέσα από το κείμενο. *Μονάδες 10*

B3. Στις έντεχνες πίστεις ανήκουν και τα ήθη. Αφού δώσετε έναν ορισμό για τα ήθη, να προσδιορίσετε ποια από αυτά χρησιμοποιούνται στο συγκεκριμένο απόσπασμα και ποιο σκοπό επιτελούν. *Μονάδες 10*

B4. α) Τι γνωρίζετε για τον θεσμό της δοκιμασίας; *Μονάδες 5*

β) Να αναφέρετε ονομαστικά τα είδη των ρητορικών λόγων και να γράψετε τι ξέρετε για τους επιδεικτικούς λόγους. *Μονάδες 5*

B5. α) Να γράψετε 5 ομόρριζα του ρήματος «*ἔχω*» στα νέα ελληνικά.

Μονάδες 5

β) Να βρείτε στο διδαγμένο κείμενο μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής: *εξαναγκασμός, εκποίηση, ανήκουστος, εμπρακτα, ηγέτης.*

Μονάδες 5

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφώντας, *Ελληνικά*, Ε, 1, 32 - 33

Ἀκούοντες οὖν ταῦτα οἱ ἀπὸ τῶν πόλεων πρέσβεις ἀπήγγελλον ἐπὶ τὰς ἑαυτῶν ἕκαστοι πόλεις. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἅπαντες ὤμνυσαν ἐμπεδώσειν ταῦτα, οἱ δὲ Θηβαῖοι ἠξίουσαν ὑπὲρ πάντων Βοιωτῶν ὀμνύσαι. Ὁ δὲ Ἀγησίλαος οὐκ ἔφη δέξεσθαι τοὺς ὄρκους, ἐὰν μὴ ὀμνύωσιν, ὥσπερ τὰ βασιλέως γράμματα ἔλεγεν, αὐτονόμους εἶναι καὶ μικρὰν καὶ μεγάλην πόλιν. Οἱ δὲ τῶν Θηβαίων πρέσβεις ἔλεγον ὅτι οὐκ ἐπεσταλμένα σφίσι ταῦτ' εἶη. Ἴτε νυν, ἔφη ὁ Ἀγησίλαος, καὶ ἐρωτᾶτε· ἀπαγγέλλετε δ' αὐτοῖς καὶ ταῦτα, ὅτι εἰ μὴ ποιήσουσι ταῦτα, ἔκσπονδοι ἔσονται. Οἱ μὲν δὴ ᾤχοντο. Ὁ δ' Ἀγησίλαος διὰ τὴν πρὸς Θηβαίους ἔχθραν οὐκ ἔμελλεν, ἀλλὰ πείσας τοὺς ἐφόρους εὐθύς ἐθύετο.

- Ἴτε = πηγαίνετε
- ἔκσπονδοι = ἔξω ἀπὸ τῆ συνθήκη εἰρήνης
- οἶχομαι = φεύγω
- μέλλω = καθυστερῶ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ.1. Να μεταφραστεί το παραπάνω κείμενο.

Μονάδες 20

Γ.2. Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

α. **Ἀκούοντες:** αντίστοιχο τύπο στον αόριστο και απαρέμφατο μέλλοντα ίδιας φωνής

β. **πρέσβεις:** δοτική πληθυντικού

γ. **ἀπήγγελλον:** γ' πληθυντικό οριστικής αορίστου ίδιας φωνής

δ. **πόλεις:** δοτική και κλητική ενικού

ε. **πάντων:** γενικού ενικού θηλυκού και δοτική πληθυντικού αρσενικού γένους

στ. **δέξεσθαι:** β' ενικό προστακτικής και απαρέμφατο παρακειμένου ίδιας φωνής

ζ. **βασιλέως:** δοτική και αιτιατική πληθυντικού

η. **ἔλεγεν:** α' ενικό υποτακτικής και β' ενικό προστακτικής αορίστου β' ίδιας φωνής

- θ. ἐρωτᾶτε: γ' πληθυντικό παρατατικού ίδιας φωνής
ι. ταῦτα: γενική πληθυντικού θηλυκού γένους
ια. ἔσονται: β' πληθυντικό παρατατικού και δοτική ενικού μετοχής
ουδετέρου γένους ενεστώτα
ιβ. πείσας: γ' ενικό ευκτικής παθητικού αορίστου α'
ιγ. ἐθύετο: γ' πληθυντικό οριστικής υπερσυντελικού στην αντίθετη φωνή
- Μονάδες 10*

Γ.3. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι υπογραμμισμένοι ὀροι του κειμένου: ἀπὸ τῶν πόλεων, ἑαυτῶν, ἅπαντες, ὀμνύναι, τὰ γράμματα, αὐτονόμους, μικρὰν, αὐτοῖς, πείσας, εὐθύς

Μονάδες 5

Γ.4. «Ὁ δὲ Ἀγησίλαος οὐκ ἔφη δέξεσθαι ... ἔκσπονδοι ἔσονται.»: Να αναγνωρίσετε μόνο ως προς το εἶδος ὅλες τις δευτερεύουσες προτάσεις του παραπάνω αποσπάσματος, αφού προηγουμένως ἐπισημάνετε τὰ ὀριά τους.

Μονάδες 5

Τύχη ἀγαθῆ, ἐπιτυχία σε ὀλους!

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίου, *Υπέρ Μαντιθέου*, 1-3

A. Βλέπε σελίδα 7 φροντιστηριακού «Γιατί νομίζω...τίποτα περισσότερο.»

B1. Βλέπε σελίδες 25-26 φροντιστηριακού.

B2. Ο Μαντίθεος από το προοίμιο κιάλας του λόγου του φαίνεται ένας άνθρωπος με ισχυρή προσωπικότητα, τόλμη και αυτοπεποίθηση. Η σιγουριά και η βεβαιότητα που νιώθει για τον εαυτό του και την αθωότητά του είναι έκδηλη σε πολλά σημεία του κειμένου «ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῶ πιστεύω», «ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούση περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῶ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἠγήσεσθαι.» κ.α. Ο Μαντίθεος ζητώντας από τους βουλευτές να ακούσουν όλα όσα έχει πράξει ως τώρα σε κάθε τομέα της ζωής του επιβεβαιώνει την πίστη στον εαυτό του τόσο για την ανάληψη του αξιώματος του βουλευτή όσο και την κατάρριψη της κατηγορίας. Επιπλέον, δεν παραλείπει να παρουσιάσει κάποια καίρια στοιχεία της προσωπικότητάς του και του μέχρι τώρα ενάρετου βίου του, όπως τα δημοκρατικά του αισθήματα, την συμμετοχή του σε κοινούς κινδύνους για την υπεράσπιση και το συμφέρον της πατρίδας και την μη εμπλοκή του στο τυραννικό καθεστώς των τριάκοντα «ὡς εὖνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν», «οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας». Μ' αυτό τον τρόπο επισημαίνει στους βουλευτές τις φιλοδημοκρατικές του πεποιθήσεις και

την φιλοπατρία του. Τέλος, με τη φράση «ἐὰν δὲ φαίνωμαι <καί> περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν» προβάλλει τη μετριοπάθεια και τη σύνεση που διέπουν τη ζωή του και απορρίπτει κάθε συκοφαντία σχετικά με το δημόσιο και τον ιδιωτικό του βίο, υποδηλώνοντας ἔτσι ὅτι πληροί ὅλες τις προδιαγραφές για το αξίωμα του βουλευτή.

B3. Βλέπε σελίδα 20 σχολικού βιβλίου για τον ορισμό της ηθοποιίας και σελίδες 26-27 φροντιστηριακού για τη χρήση της στο συγκεκριμένο απόσπασμα.

B4. α) Βλέπε σελίδα 79 σχολικού βιβλίου «Βασικό θεσμό...ακούσαν ἔφεση.» και συμπληρωματικά σελίδες 23-25 φροντιστηριακού.

β) Οι ρητορικοί λόγοι διακρίνονται σε τρία είδη: στους συμβουλευτικούς, τους δικανικούς και τους επιδεικτικούς ή πανηγυρικούς. Βλέπε σελίδα 18 σχολικού βιβλίου «Επιδεικτικοί...επιδεικτικού γένους.»

B5. α) Ομόρριζα του ρήματος «έχω»: ανθεκτικός, σχήμα, ἔνοχος, ευεξία, σχεδόν.

β) εξαναγκασμός: ἀναγκάζωσιν, ἠνάγκασμαι.

εκποίηση: ποιεῖν.

ανήκουστος: ἀκούση.

ἔμπρακτα: πεπραγμένων, πράγμασι.

ηγέτης: ἡγοῦμαι, ἡγήσεσθαι, ἡγεῖσθαι.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Γ.1. Όταν άκουσαν αυτά οι απεσταλμένοι των πόλεων, τα ανήγγελλαν ο καθένας στην πόλη του. Και όλοι μιν οι άλλοι ορκίζονταν ότι θα τηρήσουν σταθερά αυτά, αλλά οι Θηβαίοι είχαν την αξίωση να ορκίζονται εξ ονόματος/για χάρη όλων των Βοιωτών. Ο Αγησίλαος όμως αρνούνταν να δεχθεί/είπε ότι δε θα δεχθεί τους όρκους, εάν δεν ορκίζονται, όπως ακριβώς όριζαν οι γραπτές εντολές τα βασιλιά, δηλαδή να είναι αυτόνομες και οι μικρές και οι μεγάλες πόλεις. Αλλά οι απεσταλμένοι των Θηβαίων έλεγαν ότι δεν είχαν δοθεί σε αυτούς τέτοιες εντολές. Πηγαίνετε λοιπόν, είπε ο Αγησίλαος, και ρωτάτε. Ανακοινώστε δε σε αυτούς και αυτά, ότι δηλαδή εάν δε θα εκτελέσουν αυτά, δε θα συμπεριληφθούν στη συνθήκη ειρήνης. Αυτοί, λοιπόν, έφυγαν. Ο δε Αγησίλαος εξαιτίας της έχθρας του εναντίον των Θηβαίων δεν καθυστέρουσε/περίμενε, αλλά αφού έπεισε τους εφόρους, αμέσως προσέφερε θυσίες.

Γ.2.

α. άκούσαντες, άκούσεσθαι

β. τοῖς πρέσβεσι (ν)

γ. ἀπήγγειλαν

δ. τῇ πόλει, (ᾧ) πόλι

ε. τῆς πάσης, τοῖς πᾶσι(ν)

στ. δέδεξο, δεδέχθαι

ζ. τοῖς βασιλεῦσι(ν), τοὺς βασιλέας

η. εἶπω, εἶπέ

θ. ἠρώτων

ι. τούτων

ια. ἦτε, τῷ ὄντι

ιβ. πεισθεῖη

ιγ. ἔτεθύκεσαν

Γ.3.

ἀπὸ τῶν πόλεων: επιρρηματικός εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση ἀπὸ τόπο (προέλευση) στη μετοχή «ἀκούοντες»

ἑαυτῶν: ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός, γενική κτητική στο «τάς πόλεις»

ἅπαντες: ονοματικός ομοιόπτωτος, κατηγορηματικός προσδιορισμός στο υποκείμενο του ρήματος «οἱ ἄλλοι»

ὁμνύναι: τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο ρήμα «ἠξίου», υποκείμενο απαρεμφάτου: «οἱ Θηβαῖοι» (ταυτοπροσωπία)

τὰ γράμματα: υποκείμενο στο ρήμα «ἔλεγεν», αττική σύνταξη

αὐτονόμους: κατηγορούμενο στο υποκείμενο «πόλιν», μέσω του απαρεμφάτου «εἶναι» που προέρχεται από συνδετικό ρήμα

μικρὰν: ονοματικός ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο «πόλιν»

αὐτοῖς: ἔμμεσο αντικείμενο στο ρήμα «ἀπαγγέλλετε»

πίσας: επιρρηματική χρονική μετοχή (που δηλώνει το προτερόχρονο), συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος «ὁ Ἀγησίλαος», ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα «ἐθύετο»

εὐθύς: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα «ἐθύετο»

Γ.4.

«ἐὰν μὴ ὀμνύωσιν»: δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική

«ὥσπερ τὰ βασιλέως γράμματα ἔλεγεν, αὐτονόμους εἶναι καὶ μικρὰν καὶ μεγάλην πόλιν»: δευτερεύουσα αναφορική παραβολική (του τρόπου)

«ὅτι οὐκ ἐπεσταλμένα σφίσι ταῦτ' εἶη»: δευτερεύουσα ονοματική ειδική

«εἰ μὴ ποιήσουσι ταῦτα»: δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική

«ὅτι ἔκσπονδοι ἔσονται»: δευτερεύουσα ονοματική ειδική